

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 24

İştiraklerdeki Yatırımlar

Standart Metni

1 Standardın Kapsamı

Bu Standart, bir Faizsiz Finans Kuruluşu (FFK)¹ tarafından hazırlanan ve sunulan finansal tablolara uygulanır. Bu Standart, iştirak olabilecek işletmelerin belirlenmesine yönelik ilkeleri ve ana ortaklık/raporlayan işletme tarafından yapılan iştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesini düzenler.

Bu Standart, girişim sermayesi işletmeleri veya yatırım fonları ve benzer işletmeler tarafından yapılan yatırımlara uygulanmaz.

Bu Standartta yer alan hükümlerin FFK'nın ana sözleşmesine ya da faaliyette bulunduğu ülkenin mevzuatına aykırı olması durumunda, söz konusu aykırılığın etkisi açıklanır. (Paragraf 1)

2 Tanımlar

İştirak: FFK'nın üzerinde önemli etkisinin olduğu bir işletmedir.

Konsolide finansal tablolar: Bir grup işletmenin, tek bir işletmeninki gibi hazırlanan ve sunulan finansal tablolardır.

Bireysel finansal tablolar: Bağlı ortaklıklarda ve iştiraklerde sahip olunan payların yalnızca bir yatırım olarak maliyet bedeli ya da gerçeğe uygun değer üzerinden muhasebeleştirildiği ana ortaklığın finansal tablolardır.

Önemli etki: Bir işletmenin, başka bir işletmenin finansal ve faaliyet politikalarını önemli derecede etkileme kapasitesidir.

Oy hakları: Bir işletmenin genel kurulunda veya benzer toplantılarda oy kullanma haklarıdır. (Paragraf 2)

3 İştirakin Belirlenmesi

3/1 FFK'nın yatırım yapılan işletme üzerinde önemli etkisinin olması durumunda, bu işletme FFK'nın iştiraki olarak sınıflandırılır. FFK'nın doğrudan ya da bağlı ortaklıkları aracılığıyla dolaylı olarak, bir işletmedeki oy haklarının %20 veya daha fazlasını elinde tutması halinde, aksi açıkça belirlenmedikçe önemli etkinin var olduğu kabul edilir. Buna karşın, FFK'nın söz konusu işletmedeki pay sahipliğinin düzeyine bakılmaksızın, işletmenin diğer pay sahipleriyle ya da işletmenin kendisiyle yapılan sözleşmeler aracılığıyla da önemli etki elde edilebilir. (Paragraf 3)

3/2 Bir iştirakin belirlenmesinde aşağıdakilerle fonlanan yatırımlarla ilişkilendirilebilen önemli etki dikkate alınır:

a) FFK'nın yükümlülükleri ve ortaklara ait özkaynakları veya

¹ Bundan sonra katılım bankalarını da içerecek şekilde kuruluş ya da kuruluşlar olarak ifade edilecektir.

b) Kısıtlanmamış yatırım hesapları. (Paragraf 4)

3/3 Bir işletmedeki oy hakları; paylar ve diğer özkaynak veya finansman araçları yoluyla tanınan hakların yanı sıra işletmenin kendisiyle veya diğer pay sahipleriyle yapılan sözleşmeler yoluyla elde edilen hakları içerir. Bu Standardın amacı doğrultusunda, oy haklarının belirlenmesi, mevcut oy haklarını ve hâlihazırda kullanılabilir olan oy haklarını içerir. (Paragraf 5)

4 İştiraklerdeki Yatırımların Muhasebeleştirilmesi

4/1 FFK'nın iştirakteki yatırımının ilk defa finansal tablolara alınması

FFK'nın bir iştirakteki yatırımı, yatırım yapıldığında ilk defa finansal tablolara alınır ve "İştiraklerdeki Yatırımlar" başlığı altında finansal tablolara dâhil edilir. (Paragraf 6)

Finansal tablolara ilk defa iştiraklerdeki yatırım olarak alınmayan bir yatırım, daha sonra iştiraklerdeki yatırımların belirlenmesine ilişkin kriterleri karşıladığı takdirde "İştiraklerdeki Yatırımlar" başlığı altında finansal tablolara dâhil edilir. (Paragraf 7)

4/2 FFK'nın yatırımının ilk defa finansal tablolara alma sırasında ölçümü

FFK'nın bir iştirakteki yatırımı, ilk defa finansal tablolara alınırken maliyet bedeli üzerinden ölçülür. (Paragraf 8)

4/3 FFK'nın iştirakteki yatırımının sonraki ölçümü

4/3/1 FFK'nın iştirakteki yatırımı, raporlama dönemi sonunda defter değeri üzerinden ölçülür ve yatırım tarihinden sonra FFK'nın, iştirakin kâr veya zararındaki payını içerecek şekilde düzeltilir. (Paragraf 9)

4/3/2 FFK'nın, iştirakin kâr veya zararındaki payı için FFK'nın iştirakteki oy hakları değil, yalnızca pay sahipliği esas alınır. (Paragraf 10)

4/3/3 FFK'nın yatırımı, FFK'nın iştirakteki orantılı payında, iştirakin kâr ve zararına yansıtılmamış olan özkaynak değişimlerinden (varlıkların yeniden değerlemesi de dâhil olmak üzere) kaynaklanan değişiklikleri de içerecek şekilde düzeltilir. (Paragraf 11)

4/3/4 Yatırımın defter değeri, FFK'nın iştiraktan aldığı temettü veya diğer dağıtımlar kadar azaltılır. (Paragraf 12)

4/3/5 İştirak ile FFK arasındaki işlemlerden doğan herhangi bir kâr veya zarar olması durumunda, FFK'nın bu işlemlerden doğan kâr veya zarardaki payı elimine edilir. Değer düşüklüğü zararları olduğunu gösteren grup içi zararlar finansal tablolara alınır. (Paragraf 13)

4/3/6 FFK'nın iştirakin zararındaki payının, FFK'nın yatırımının defter değerini

ve özünde FFK'nın o işletmedeki net yatırımının bir parçasını oluşturan uzun vadeli herhangi bir katılımını aştığı hallerde, FFK ilave zararları finansal tablolara almaya devam etmez. FFK'nın yasal zorunluluğu veya iştirak adına yaptığı ödemeler ölçüsünde, herhangi bir ilave zarara karşılık finansal tablolara bir yükümlülük yansıtılır. İştirak tarafından sonradan raporlanan bir kâr olması halinde FFK, yalnızca söz konusu yükümlülük tamamen netleştirildikten sonra bu kârdaki kendi payını finansal tablolara alır. (Paragraf 14)

4/3/7 FFK'nın iştirakin kâr veya zararındaki payı, iştirakin mevcut en son finansal tabloları esas alınarak raporlama tarihinde FFK'nın konsolide finansal tablolarına alınır. (Paragraf 15)

4/3/8 İştirak, FFK ile aynı raporlama tarihinde finansal tablo hazırlar. İştirakin bunu yapmasının mümkün olmadığı hallerde, iştirakin raporlama tarihi ile FFK'nın raporlama tarihi arasındaki fark üç aydan fazla olamaz. Bu tür durumlarda raporlama tarihleri arasında gerçekleşen önemli işlemlerin etkisi, iştirakin finansal tablolarında düzeltilir. (Paragraf 16)

4/3/9 İştirakin finansal tabloları ile FFK'nın finansal tablolarına aynı muhasebe politikası uygulanır. İştirakin finansal tablolarının farklı muhasebe politikaları esas alınarak hazırlanması halinde, iştirakin bireysel finansal tablolarında düzeltmeler yapılır. (Paragraf 17)

4/3/10 FFK iştirak üzerindeki önemli etkisini kaybetmesi halinde, yukarıdaki paragraflara göre iştirakteki yatırımı muhasebeleştirmeyi sonlandırır. (Paragraf 18)

4/3/11 On iki ay içinde elden çıkarma amacıyla edinilen iştirakler, maliyetinden değer düşüklüğü zararları indirilerek muhasebeleştirilir. Ancak, iştirakin on iki ay içinde elden çıkarılmaması durumunda FFK, Madde 4/3/1 ilâ 4/3/6 uyarınca iştirakteki yatırımı geriye dönük olarak muhasebeleştirir. (Paragraf 19)

4/4 Değer düşüklüğü zararları

FFK, her raporlama tarihinde iştirakteki yatırımın değer düşüklüğünü belirler ve değer düşüklüğü zararını gelir tablosuna yansıtır. (Paragraf 20)

4/5 Bireysel finansal tablolar

FFK'nın bireysel finansal tablolarda sunulan iştirakteki yatırımı, maliyet bedeli veya gerçeğe uygun değer üzerinden muhasebeleştirilir. (Paragraf 21)

5 Açıklama Hükümleri

FFK'nın finansal tablolarında iştiraklerine ilişkin olarak aşağıdakileri içeren

açıklamalar yer alır:

- a) İştiraklerin isimleri, faaliyetlerinin niteliği, kurulduğu ülke, FFK'nın pay sahipliği (doğrudan veya başka işletmeler aracılığıyla dolaylı olarak) ve FFK'nın Madde 3/2'yle ilişkilendirilebilen oy haklarının düzeyi (doğrudan veya başka işletmeler aracılığıyla dolaylı olarak) dâhil olmak üzere çeşitli detaylarla birlikte iştiraklerin listesi. (Paragraf 22)
- b) Paylarının %20'sinden azının FFK'ya ait olduğu durumlarda, FFK'nın iştirak üzerinde önemli etkisinin olduğunun varsayılmasının nedenleri. (Paragraf 23)
- c) Toplam varlıklar, yükümlülükler, hasılat ve kâr veya zarar dâhil olmak üzere iştiraklerin finansal bilgilerinin özeti. (Paragraf 24)
- d) Finansal veya ticari işlemlere ya da iştiraklerden herhangi biri ile FFK arasındaki pay sahipliği ilişkisine dair önemli kısıtlamalara ilişkin açıklamalar. (Paragraf 25)
- e) Yayımlanan fiyat kotasyonları bulunan iştirakler için iştiraklerdeki yatırımların gerçeğe uygun değeri. (Paragraf 26)
- f) FFK'nın iştiraklerin yükümlülükleri için ödeme yapma zorunluluğundan kaynaklanan şarta bağlı yükümlülüklerinin tutarı. (Paragraf 27)
- g) FFK'nın iştirakin şarta bağlı yükümlülüklerindeki payının tutarı. (Paragraf 29)
- h) Farklı muhasebe politikalarında düzeltme yapılamamasının nedenleri. (Paragraf 30)
- i) Bir yatırımcının bir iştirakin zararlarındaki payını finansal tablolara almayı durdurması halinde, söz konusu dönem için ve kümülatif olarak iştiraklerin faaliyetlerinden kaynaklanan finansal tablolara alınmamış zararlardaki pay. (Paragraf 31)

6 Yürürlük Tarihi

Bu Standart, 1 Ocak 2020 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanır. Erken uygulamaya izin verilmektedir. (Paragraf 32)